

Tetutė.

Žadis į mielus skaitytojus.

Szitali užbaigė savo amžių, kuris buvo ilgas ir pilnas džiaugsmo bei žegnonės. Iš abonentų tapė 16 markių grynais pinigais surinkta, kitkas įplaukė verezios popieromis, kaip tai padėkavonės grometomis, indulgencijomis, ablasais, bullemis ir kitoms iš skarmalų paeinančiomis gėrybėmis. Rėdystė todėl už visą gervelyjimą kaip ir szirdingą materializšką paramą visiems skaitytojams labai žemai pasitursin. Ikszioliszkoji vieta, kuri buvo užimta per „Tetutę“ atsilieka todėl garbingoms draugėms ir draugams dėl iszpildimo literaturos reikalo, kaip tai Apžvalgai, Vienybei, Lietuvai, Saulei, Varpui Ukininkui, Garsui ir dar kurie turi ženklyva vietą po Saulei. Mes persiliudyjome; kad daugis mūsų szventųjų perdaug saldžei begyvendami buvo tulžies netekę ir dabar per „Tetutės“ amžių įgavo ne tik tulžį bet ir pilną burną seilių, kurės galės ant žiamės nuspjauti ir nereikės jų talpinti taktiszkuose ir logiszkuose laikraszcziuose.

AMEN.

Apžvalgos Juozas.

Tik Juozas sukretėjo
Ir koje pakylėjo,
Lotyniszkai szypoijos
Ir su pirsztu grumojos.
Pradėjo pareszyti
Per Apžvalgą praszyti,
Kad visi peiktu saulę,
O garbintu jo kiaulę.
Jis tik viens katalikas,
Nekoks velnių muszikas.
Jis viens tik skundus kelia,
Žmones į provas velia.*)
Savo griekus nemato
Tikt kitų griekus stato
In apkvailos laiszkeli,
Melagių laikraszteli.
Užpuolė ant Maszioto
Prabaszczius ir bagoto,
„Ar tai jis katalikas?
„Ar Backauckų szelpikas?
Matai jam padyvėjo,
Kad žmonės panorejo,
Apie viską žinoti,
O tik kas ger godoti.
O tai ar ne velnybę,
Kad Saulę, ne Vienybę
Lietuvei tiktai skaito,
Netbo nei jokio vaito.
Jis iszpeikė Masziotą,
Buk jo dusze kudlotą,
Pamėgsta Belcebubai,
Nės tai puikiausi rubai.

Kiek vienas-gi Lietuvis,
Kurio liuosas liežuvis.
Te sukalba maldele.
Už-gi Juozo duszele.

*) Apie tai kaip Juozas kitus kankin tas tegul perskaito „SAULĖS“ 5. numeri szijų metu ir czion straipsni „Cudau-nastis“.

Korespondencijos.

Chicaginė „Lietuva“.

Pons Olszewski nieko ant svieto taip nebijo kaip anarkistu, nes jis per puse visos Lietuvos pridirba gyva anarchija, na tu Dieve Izraeliaus, kuris tu su szventais sentėveis glėbiuodavais tik iszmislyk. W. Skroblas arba Skramblas su pagarbe rėdytojaus apsako apie baisia daugybę procesalių Broklyne ir ant galo pribuvimą Krakuzu gvardijos, reka!! bobelkos iš tokios parodos net szlapes padalkas prisidžiauge, o je tu mano!! Tik vis su lenkais per vieną tai ir laime ir ne laime bus. Pagaliaus Tenbublys ir jo drangas pelių (iš lenkiszko Pelinskių,) Juozas ant Chikaginio klubo pamatė vieną nusususi anarkista, kuris pasakė kad Olszewskinskio Lietuvos neskaitytu, nagi ar tokis tai vėl netikras anarkistas. Lietuva tai baisi darbininkų užstavinėtoja ir dar lenkiszka katalikiszko dvasio, žinoma to paczio dvasėje tapė didžios valstijos iszpustytos, kaip Rymioniszkos, jaugi ir lenkiszkos. Kad Lenkai nebutu pažinę katalikystės ir krikščionybės jie sziaudien butu galinga valstija, o-gi ir visos tautos butu jau menkiaus pirm 800 metų ant tokio laipto kulturos parėjusios kaip mes dar sziaudien vos tiktai atsiekome. Žinoma ir Lietuviszkieji Juozai butu turėje laiko prasimokyti suprasti kad du ir 3 tai 5 o ne keturi, nereikalaudami tarpininkystės Tenbublių ir kitų iszmintingų kvailių. Olszewskiui daug garbės ir jo Lietuvai uodegos (nės ragus jau turi) velydami pasiliekamę Sargai Lublyno Unijos.

* * *

Programas! Kuningo Abromaiczio gaspadinės dėl parapijonų. Tas namas ka kuningas gyvena turi buti perstatytas ant dailaus namo ir geležineis sztakietukais turi buti aptvertas lotas, ir sztakietukų galukai turi buti paauksuoti, ir daržas gražus turi buti padarytas; kvietkų ir medžių prisodytas ir tas namas ka yra ant kito galo to loto turi buti sugriautas, kad nematytu durni ir brudni Chamai, ką kuningas su savo gaspadine veike.“ Tai Abromaiczio gaspadinė pasakojo dėl savo geros ir isztikimos kaiminkos. Praszau Tamstos savo Tetutė ta paraszyti, tikra teisybė.

* * *

Sabyna! Kuningo Abromaczio gaspadinė iszgyrė kuningą kad yra labai mielaszirdingas dėl josios. Niekur tokio gero kuningo negali rasti kai jo mylista Abromaitis. Kaip buvau Mahanojui pas poną Zeblecką už sluginę, tai daugiau algos negavau kaip po 3 dorelus ant mėnesio ir sunkei turėjau dirbti. O kaip patekau prie jo mylistos Abromaiczio tai ir tris szimtus galiu gauti ar daugiau ant mėnesio ir dar nieko ne dirbu,

motyną savo laikais už sluginę ir peksze nevaiksčioju, ba kasdiena važinėju iš Szēnadorio į Mahanoy City ir išz tēn atgal. Nupirko auksini ziegorėlį už 50 dorelių pranzalėtus ant rankų už 15 dorelių, dresių vysokių turiu be skaitliaus; Zodžiu sakant daug geriau turiu kaip Salune pas Zablecka, ir kuningas da man pasakė kad „turiu 80 tukstanczių dorelių Bankoj; tas vis dėl tavęs Sabynutė. O-da ēsu jaunas kuningas, kiek da tukstanczių surinksių nuo durnu Lietuvnikų tai visi piningai lygei ir prie tavęs pryguli, ba asz neturiu kur tų piningų padėt. Po velneis net man juos nusibosta beimant. O tie kvailei nesza ne tik po doreli, desetkais! ir da į rankas bucziuoje, kad tik primeziau piningus. Tu mano mieliausē Sabynute, szytos mudviejų paslapybēs niekam ne izduokie. Gyvenkim taip kaip ženota pora, o kaip vaikų neturēsīm, tai tame mano durniems parapijonams ne į galvą neateis, ka asz su tavim izdarau, — Abromaitis, — te ranką Sabynute ir laikyk mano žodį gyvenkim gražei iki smertēs, aukso ir sidabro bus mums nuo durnių į vales.“
Sabynos prietelka.

Telegrapai in Tetukia.

Plymonth Pa 24 Lapkriczio 1893. Baltimores „gaigalas“ apmindžiojas keles bobas, atsikvarkins in Mahanoju praveist naują sėklą.

Abramsonas savo gaspadine priraszē prie susivienijimo, ta patį ketina padaryti su savo gaspadinėms Burba, Zlotorzinskas ir Montkarmu Makalėlis. Tokiu budu turēs geresnę vygadą kada nukeliaus ant seimo, ba veszis ir maksztis nuo savo ieszmu.

Ant „Saules“ ir „Garso“ užsisēdo Žebrius su Burba noredami pragaisziut, o Taradaikos krokui ketina maszną nupjaut.

Jaunas Sutkaitis izz Pitsburgo paverzē nuo Gaigalō gaspadinę ir užkeli algos 2 dol. daugiau.

Makalėlis izz Montkarmu praganē savo aveles ir vos turi 50 nusususių avinų.

Pittstono Garbinus taip įtuko, jog ant gaspadinės turi užkelinēt dudorius o ir dudą garbiniaus į duple įstatyt.

Burba turėjo provą su p. Szlupu, ant kurios izszpyle pusetinai pingu. Dabar ketina stebuklus darit ir vėl piningus rinkt. Taip-gi Burba ketino sav duot pasiilgti koją, tai dabar izzlikias piningus turēs vėl koki laiką szlubuot.
Debesilas.

Isz szv. Svieto.

Szventųjų garbē aug ir aug kaskart didyn ir didyn. Kaip va szv. Jurgio, skaitom, — giedam kad tas szventasis buves Graikijoj ar Romoj. Dros Basanavyceze užkirto kelį bažnytinkams, kad ten tie paveikslai senesni už buvimą szv. Jurgio. — Musu padavimuose girdētis szitaip: Koks, kur ten karalius vaiksčiodamas po laukus radēs labai gražę varlelę, parsimeszes namo įleides į skleinyczę, tą tuoj pilna priaugus, įleides į bliudą, ir tas priauges pilns tos varliukes; daugiau leides į szulnį szulnys priauges, izz szuline liepes izzkelti leist, į szoželką, szoželka priaugts, izz szoželkas į prudą ir prudas priauges pilns. Tai tas karalius užtai ją mylėjęs ir savo gyvais žmonim ir penėjęs, užtai jam ir savo dukterį prisėjo duot ant prarijimo.

Bet, jau mat, kaip visi paprasti vyriszkiai smailus ant gražių moteriszku, taip ir szventiejie nenukentėjo, szv. Jurgis, gražę pamates, da karalaitę puole gelbėti,

— jis pirma tų prastųjų, kaip butu nejutes, arba nemates. Kad szventasis tą butu apsipacziaves, tai ir bobų biblije tyl. Matai musu szventiems nevale pacziuotis, tiktai gražes mylėti ir apsikabinus tylėti. —

Giesmė apie szv. Jurgį.

(Dabar musų ubagėlei gied pilnu kaklu)

Garbinkim Dievą per szventą Jurgį
Patroną dave ant žiames svietui
Garbinkim visi žiamiszki žmonys
Kad ganytojus mums bandos stojos.
Dacijos miestas taip didis buvo
Uždegta szirdžia szvent Jurgis buvo,
Ežeras buvo ne kokios mares
Smakas gulėdams rijo kaip avis
Nekokios avis, žmonis pastate
Kad smaks prarytu Lenkų panele
Aukso lenciugus, jos brangius rubus
Iszved praryti Lenkų panele.
Szvents Jurgis jodams cudus regėjo
Kad karalaitę gelbēt norėjo.
— Nejok ponaiti ir tu pražusi
Asz viena mirsiu, bet tu gyvs liksi,
Zegnodams kryžių driancziau pakėle
Pardure smaką, liko panele.
Aukso lenciugą ant kaklo mete
Smaką kaip žverį į miestą vede,
Nesibijokit mieszcionys ponai
Garbinkit Dievą visokie stonai
Nerožys smakas Dievs manę siunte
Sveika ir gyvą buti ukvatna,
Tukstantis vyrų dvideszimt buvo,
Per kriksztą szventą neviens nežuvo,
Dides bažnyczias karalius state
Nauji stebuklą per Jurgį mate. —

P. S. Czia ubago Simono Radvilo žodis į žodį, pavasarij 1893 metą užrašyts. —

Da man viena moteriszka apipasakoja arcziaus szv. Jurgį gyvenusi: Zagares parapijoj, Skaisgire bažnyczioj atlaidines szv. Jurgio. O tas pats szventasis didžamėje altroriuj stov. Pirma jis buvo pesczias ir bekelinių. Nesenei kuningėlis pasiudines keliniukes siauras, musit gumijas kaip žiuvies žvynais aptrauke kinkas kad nebe-piktintu moteriszku ir užkėlia ant szirmo žirgo. Tai matytumēt, kaip dabar joj izszitampes. — Tai toj bažnyczios vietoj, kita karta buves didelis miszkas, vadinams „Skaistagins.“ Tai tame miszke tas smaks buves, tai eze szv. Jurgis jį ir nudures. — Litanijoj giedam: „szv. Jurgį czielų Prusų protektoriau.“ Gal jis ir ten gyvena, kaip jau szventasis, visur priteko! — Linkavos miestelij ubagėlis sziteip garbavojas szv. Jurgį giedodams:

„Szventas Jurgis evangelistai
Tu pagimdei Jezu Kristu
Dangaus Žiames karalių.“

Ir kuningėlis eidams pro szalį pasiklauses, galvą pakraipes ir paklauses: izz kur tu tokę gražę giesmele izstraukei? Da gal ir kokę kapeiką primete! —

Kaip tiktai ant svieto viskas mainos, viskas gudryn — mandryn eina, taip ir garbē Pono Dievo vis didyn ir didyn platinas. (Taip musu moterėles savitarpē sznekas ir jaunomsioms mergaitėms į rokuoja). Kitą karta, Dieve retavok! sako, ar girdejo kas, kad butų tokie at-puskai, tokia maldą bažnyczioje, kaip dabar kiekvienam sodžiuj: mojavas, gyvasis rožanczius; apmislįjimai: apie

tokie jie ir tolesniai buvo ir „Szviesa“ nuspindejo norins taip ji tikėjos kytria palitike vesenti kad turēsenti skaitytojų, ir to ji nesulaukē.

„Balsui krevai stovint vėl parėjo klausymas apie atkėlimą „Auszros“, ir vėl jau „Auszros“ prospektas pas manę gulėjo, kada ponai inteligentai isz tolimos Lenkijos bei Gudijos pirmiaus rasztu o paskiaus ir aplankymu manę pagarbstē, jeib tiktai prisidēciziau prie iszleidimo tuomi tarpų „Niamuno“ paskiaus „Varpo“. Asz aniems pagalbos neužgyniau ir dar susinesiziau su „Auszros“ gaivintojais, kad reikia visą darba suvienyti, kas ir ivyko isz dalies.

Isz mano su inteligentais pusēs asz buvau sulygēs, kad abonentus rinks jie, o asz tiktai sudavadysiu spaudą ir siuntinėjimą, o piningus mokēs inteligentai, kaip jiems priduosiu rokunda. Šaligmes su drukoriais asz darau ir duodu jiems pilną rokunda.

Kada už spaudą parokavo v. Mauderodis po 140 markių už numerį Varpo, tai asz jį spaudinau pas Veyerį kurs rokavo tiktai po 120 markių, tai buvo jau pigiausias, bet per metą butu reikėjus mokėti 1440 mar. vien už spaudą, o už lankstymą, už siuntinėjimą ir žygunę dar vis butu prisidėje 225 markiai, tokiu budu but turėje mokėti 1665 markius. Kad buvo matoma vėl visą darbą nueisiant ant vėjo asz rupinau tą darbą palaikyt nuo griuvimo, o pasitropyjant atpirkti spaustuvę už 1200 markių, asz be jokio pelno tikėjau Varpą iszlaikyt, ką ir padariau, norins ir su sunkiu vargu.

Iplaukē isz visų mokėjimų tiktai 940 markių tai man atsiejo jau tik po 60 markių už numerį o ne po 120 markių ir dar žigunē atgal atrokavus. Spaustuvė buvo per maža; asz todėl skundžiaus ponams inteligentams (palygink grometas) kad jie ant spaustuvės padidinimo prisidētu ir podraug ant iszleidimo maldinių kningų, isz kurių butu galima buvus daugiau pelno pridėti prie Varpo reikalų. Jie sutarē dėl to tą reikalą ant saimo dėl apmastymo paduoti. Ant saimo tas užmanytais dalykas rods kitokį pavyzdį gavo ir ponai sumojo spaustuvę už tą paczią prekę tai-gi labai pigiai nupirkti, tai-gi už pirktą sumą, asz ant to įstojau, vienok praslinkus ilgesniam laikui vėl viskas kitaip apsivertē, atėjo, delegatai atsinesze 1000 be 10 rublių su toms iszlygoms, kad jie man tą 990 rublių pažyczyja ir asz už tai jiems duodu Hypotēką ant mano Bitėnų, rods priesz mano norą buvo, bet kad Veyeris su savo agentais viską ant to gatavyjo idant Varpas ir Uki. butu spaudintas pas jo tai buvo tikėti, kad jie tai-gi ponai inteligentai manę suvylioję paliks, asz galēsiu spaustuvę isitaisēs spaudinti biletus į dangu. Ir antrą, ponai delegatai turėjo palinkimą in Kuszelaucko amžiną banką dėti tą 990 rublius, tai asz po ilgų derybų su tuomi apsiēmiau, bet czion jau tada turėjo ir mano prižadėjimai už dykai spaudinti Varpą ir Ukininką pasibaigti, nēs jei asz ant Hypotēkos piningų bucziau reikalavēs, tai juk bucziau gavēs ir be jų, tas viskas dar kasztavo; tai bucziau spaustuvę be padidinimo pardavēs ir likēs tiktai su tais pirmaisiais priedais, tai-gi prie iszdavimo Varpo ant 1889 metų kurie man negryžo 725 m. ir nepatrotyjēs per visokes rekomendacijas pastovinczių redaktorių dar suvirsz 8000 markių. Zinoma, kas link to tukstancziu rublių tai taip 420 mark. atiduoti kningoms ir 25 rubliai-57 mark. grynais piningais. O prie spaudos Varpo ir Ukininko reikėjo netbutinai pridėti 1778 mark. už 90, 91 ir 92 mētus. Ką patis jei nori pripažinti tai gali, jei ne, tai manes dėl tesizino, vienok pagal rokunda tai man ponai Pauliai skelį lyg sudnos dienos suvisu 980 markių. Ką jau tos dovanos, tai tegul vieszpats manę saugą asz geram prieteliui, už tai, kad jis dėjavo, buk jis isz tų istorijų kurias nuo manę man neesant pavoge, jis pilna sumą neiszrinkēs, jam su balta ranką padovanojau už 800 markių kningų; dabar jis pardavinēja virsz prekybos.

Kas link Byrutės kningyno, tai tik kelios kningelios pono Gaigalo randas kaip dovana, bei parduodamos Nerio bei Basaniaus buvo nemanos, bet didžiause dalis

buvo mano bei Mikszo surinktos arba pirktos. Antra, apkaltinimas nutrotyjimo kningyno taip begēdiszkai man ir neteisiai užkrautas, kad jei pons Paulis sąžinēs noris dar kiek turį tai tegul jis tik perkunijos po szv. Baltaramiejaus saugas.

Jei nekurie ponai szitų mano aizskiniu nevieryja, tai asz kaip veik daugiau sylos turēsiu apie viską placziau parodysiu, kur reikia solidariszkos begēdystės jieszkoti ir kur ji tikrai yra randama.

Kas link skyrimo draugystės kuri savo gyvasti gavo tiktai 1892 metuos, taip-gi daug netik neaiszkiai ir perkreiptai pastatyta Varpe. Pradžią supratimo tokios draugystės reikia jau daug pirma jieszkoti, ir tai 1885-86-87 metuos. Rods tada asz tik vienas apie tai tesi-darbavau, o pritarėjai iszaugo tiktai veliaus per mano maldas, kaip ir per mano pabarimus bei praneszimus. Asz to dalyko dėliai atlaikiau ypatiszkus susirinkimus ir Klaipėdoj ir Tilžėj ir Zibbuos ir Smallininkuos, o tik po to pons Saunus ir pons Smalakys iszaugo. Kiek rods tą nuomone neigavo isz Varpo skaitymo.

Jau 1890 mētus tape Dr. Bruažis per manę pastatytas ant kandidaturos lietuviszkojo depotato į ciosorystės saimą Tilžės bei Pakalnės kreise, o 1891 metuos jau buvo antrasis darbas. Vienok ir czion ponas Saunus davę tiktai paranką ir pritarimą, o daugiau nieko.

Nebuvo todėl manę nieks pastatę ant kandidaturos, bet asz pats buvau pasistojęs ir vienų vienas rods ir už savo piningus dirbau, atlikau keliones ir vienu vienas agitavojau dėl to dalyko, asz parengiau atsakanczias broszuras, jaugi ir patsai polytiszkas kalendorius yra mano darbas. Gerai juk žinau, kad mano rasztai nėra tokie dailus ir nuglitinti philologiszka, vienok tai yra mano darbų, lygiai taip ir palaikymas Auszros ir Byrutės ir kitų blevyžgų, kurios menkai naudos te atneszē dėl Pauliu ir kitu rupuželninkų, stacziai sakant, apskrytu begēdzių, bet vis daugiau kaip peklinēs.

Zinoma, kas pripažins žmogaus proce, mieruodamas ją pagal iszsminti ir tiesa. Nuo tokių susibeždėjėlių kokium yra Paulius negalima laukti, o antra asz ir nei mažiausio noro neturiu idant manę, tie ponai girtu, bet nesmagu ir priesz dorybę, kad patsai suskretēs budams nesigēdi užmetinėti nevaluma kitų buk suskretėlių ir tai atvirai isz savo omenēs apmeluodamas ir dar abjauriodamas be jokiu faktų. Gēda tokiems, kurie apszmeiže tuos, kurie yra pavarge ir silpni.

M. Jankus.

Pamokinimai.

PEKLA! Ima Turtpleszių — pekla: juos žudo, juos degin diena — naktij rupescziai isz kur, isz ko isztraukti piningus; kur ką nupleszti, nulupti, nusukti, nucziupti kas tiktai jų kiszeniui ant naudos.

Ira Vargingujų — pekla: kas dieninei trukumai ir suspaudimai nuo galingesniujų ir turtpleszių.

IIIczių pekla girtuoklių ir kitų visokius nedorus paproczius pasiēmusių: juos degin, juos žudo norai — geidulai ir tt. Bet, ne sziems, ne aniems galo nėra ir nebus. Tai taip! —

* * *

Teisybe ir godumas. Teisybes visi norim dėl savės; bet, godumą turem labai didelį per save, t. y. visi norem kad mums kiti visi teisingais butu ir darytu, o mums, katram tik tai gal, kad eitu į kiszenį ant naudos. Todėl, jei visų vargingujų teisybe pasistengtų priesztaut kada nors, priesz turtpleszių teisybę, tai butu gana.

Jei mokslais kaskarts labjaus visi rupisemes apszviesti — progressas; jei atžagarei — regressas. Bet musu idealas yra: kad daigas iszdyges nors ir ant blogos žiames, kad ir vargei, vis kils — augš augsztin. —

Ant szlovės jo mylistos kn. Burbos.

Szen duravo ten duravo
Burba po miesteli,
Kol galiausei nu turavo
In kekszių nameli.
Ten per naktį iki ryto
Szvankei aldavojo,
Oo kaip tik diena praszvito
Tada namo jojo.
Dabar kunings Burba narsus
Žad dyvus daryti,
Savo sena gaspadinę
In penkes mainyti.
Isz mus pussės mes jam linkim
Geriausės sveikatos,
O jo penkioms gaspadinėms
Nevaiskios žyvatos.

Paraszyta sz. Bonaventuro dienoje.

Cudaunastis.

Apžvalgos Juozas taip sau iszvažiavo į Gerszvaldą prie stebuklingos panelės ant pakutos už griekus. Matai musu Juozo savžinė patį apsiskundė ir pati teisinis, lygei kaip pas Papugus arba kitus prie kanibalizmo linkusius sutverimus. Jis vien galingumi dievų izraėliaus nusitikėdamas ant gamtažinystės neatboje tikrai laikos prie czystos žynystos. Jis gerai žino, kad kiaulė, kiaulė neėda, bet jis, pardon! buvau užsimirszęs kiaulė buti negali, o tikrai didvyris tautos. Nagi, taip buvo kad jis isz dieviszkos meilės ėmė ir apskundė Jankų, už spaudinimą kningutės „Dievas dangus ir pragaras“ į vokiszką sudą, atsiremdamas ant 166 § koravones zokankningių sakanczio: „Kursai atvirai poną Dievą apgėdinanczeis žodžeis bluznydams papiktinimą duoda, arba krikščioniszkaže bažnyczę abgėdin, kalėjimu iki trijų metų pakoravojams“. Tai tu mą ir taip užvažiuok katalikiszkaži, jis, to dar negana, kada svarbą viso reikalo pamatė, tai džiaugės kaip telycze ir ponas Januszkeviskis jam dar prižadėjo už jo gynima dievo izraėliaus iszrupinti ko jam tikrai truksta, idant tikrai nugaluoti Jankų, dar ir daugiau Jankaus prietelių prisidėjo prie jo pražudymo, ir jie butu be malonės Jankų pražudė, jei nebutu apie tai gavies žine nuo vieno jauno kuris kaip rodos dar turi szirdį o ne kopustą save krutinėje.

„Nieks priesz solidarizimą“ sako Paulius ir tuo atsikrėpimu rupinas kaip kitų žmonių netik wardą bet ir turtus nuplėszti ir dar apgarsinti kad ana 1000 rubl. Jankui padovanojo. Tai ant tokio reikalo budavojasi sziaudien musu lietuvystė.

„Szelpiti varguolių darbininką“ tai užraszas inteligentų ir kitų kurie turi meilę į artymą. Gailu tik, kad nevisiems darbininkams tenka darbininkų pagoda jau nuo tu paczių „varguolių szelpėjų“. Ana sako bedarbė tai uždirbtus piningus atiduoti negalima, vienok Jankus dirba kaip tikrai stengia ir kas pasidaro, jis ant tiek neuždirba, kad galetu pasimaityti nors kaip ardinarczikas ir tai vis isz loskos tu darbininkų mylėtojų, nagi vis žinoti reikia Dr Kuo. prižodį „man muss leben und Leben lassen“.

„Bus kaip bus, bet Lietuva nežus“ sako kalendorianis „moto“. O ir teisybė Lietuva nežus tikrai Lietuvinkai, ir kur jiems nežuti, kad viskas gruntavota ant solidarizmo Pauliaus ar Povilo ir jei katras dar ir nori ką veikti tai jis turi pasiklausti kvailių senato, kuris tada tik iszriszimą suteikia, kada viskas užmirszta.

„Asz nei graszio daugiau neduodu ant lietuvystės reikalo jei už juos tampa Champanija perkama“ sako Stanislovas Dagilis, o tuomi tarpu jis ant spaudos sziupinio 5 rublius prisiunte jau pirm 10 metų, ir tu žmogau pasimislyk isz ko champaniją mauksi.

Für die Redaktion verantwortlich M. Jankus.

„Tu neturėjei pavelyjama save pasistatyti kandidatu į vokiszka ciesaorystės saimą (Reichstag)“ sako J. Smalakys Jankui, o tuomi tarpu tikrai Jankus viens ir tebuvo, kuris visa draugystę padarė ir tikrai vienų vienas tebuvo kuris ką ant tos dirvos veikė. Naje ant to pamato, kada viskas gavo bėgi, tai už spaudimą, uždirbtus piningus ir nereikėjo Jankui atiduoti.

Paaiszkinimas.

Kiek numanyti isz sziaudieniszko telegramo, tai jo mylistyba kuningas Pautienė su 95 sykių isztikro neatszauktinai iszvažiuos isz Baltamorės į Mahonoju, turbuti jis artinasi prie Saulės. Vis mums duoda pamislyti, ar jis su gera ar bloga misle į saulės stalyczią ruoszias. Tikrai yra dyvinų daigtu? pasirodo, kad jis savo seną gaspadinę perleidžia Srutkaicziui, kuris budamas jaunutis ant galo ir nenuiegia, kam musu kuningėlei laikos gaspadinės. Praktika yra praktika mislyja Pautienė, kad toke, jau į kuningų gaspadinės iszsiszventinusi paim toki Srutkaitį į szarą, tad tas bus geras rykas dėl privertimo žmonių idant jie koveikiaus savo dorelius duoti ant bažnyczios. (Etemologije parodo, kad žodis „bažnycze“ nėra isz kitų kalbu paimtas, kaip klaidingai perstato daktaras Bruažis ir Žaltys, bet paeina nuo musu lietuviszko žodžio „bezdynyce“ — kaip rasztynyce nuo to paein jog ten raszo, taip bezdynyczia turi panėszuma jog ten bezda). Matysim kas isz to iszeis.

Psalmi.

Gera tiems kurie žino ger daryt ir daro,
Kurie dėl laimes duszių savo pelną varo,
Kurie už kvailio vargszio skatika,
Stori, didi ponai pilvoti paliko.
Vargužis numaukts isz tokio szono,
Garbin augscziausi isz valės jo pono,
Kuris per amžius jį kvailint nesiliovė,
Ir taip-gi suėdė jo amžina gerovę.
Tai buvo laikai Lietuvių tėvynė,
Kad vargszą lietuvį niekas negynė,
Tik lupo, enge kiekvienas ponas,
Ir kuningas lupo, ir lupo szelozas.
Ameriko kilo valnybės laikas,
Ten priesz plėszimą ginas kas nepaikas,
Bet ten atsirado kvailių daugybė,
O kuningai davė jiems kvailą tvirtybę,
Jie sako: ant amžių rožancziaus nemesę,
Ir vargus savo taip toliaus vis tesia.

Urias, szvogeris Karaliaus Dovydo.

Grometnyczia.

Philadelphijoje K-ui. Ka paskujoje gromatoje priminei, tai vislab apturejau, kada „Tetute“ apstabdau, tai saviems abonentams turi gražinti piningus asz Tamstai atlyginu verczios popieromis ir prisiunczių 50 Sapnų kningelių parduok jes dėl dvasėje vargstancziųjų po 5 centus, taip-gi už Tamstos turbaciją atsiunczių Juokaunų dainų ir 50 kningelių. Žinome reikale iki sziol neturėjau palaimos. Todėl tas viskas tuomi tarpu liekas.

Priedas Tetutes.

Druck von M. Jankus, Bittchenen.

kancę Pono Jezuso, apie szvencziausia sakramentą dieną — naktį katra adyną; — Visur tretininkai — pranciszkonai; visokios brostvos: rožancziai, karunkos, karunkėlės, ognozelei, kryželei; — Visokios kningos szaltenines su visokeis potereis. Gi kitą kartą, kascze mokėjo kningas paskaityti, ir į bažnyčę budavai nueisi — atpuskai ir gana daugiaus nieko. Dabar klausykite, cze stebuklai, kitur stebuklai: pasirodžius Motina szvencziause, kitur Pons Jezusas, kitur szvents Juozaps. — Sako kad Daujenuos Pons Jezusas stovis kaip gyvs, drabužeis aptaisyts ir barzda kas nedėlę skutą. — Žagarėje szv. Barbora sako po bažnyčę sklepe gulinti, ji esanti gyva — vaikszeiojenti! po trejus, po ketverius czeverykus per metus nupleszenti ir kitus drabužius nudeventi. — Ai, ai kad dabar Gruždžių bažnyčę nudege ir nebeleidže kitos pasistatyt. Kokie ten budavo bus per szv. Roką atpuskai: Po tris po keturis pamokslus sakys budavai per dienas, kuningų suvažuodavo po 50, budavo grajis muzikos bažnyczios ir klebonijos. Piningai ant szvento Rokaus nei ant altoriaus nebetilpdavo, marszialgos tik tai budavo nesz ir nesz saikais į kleboniję. Oi, kokios apieros! prives budavo: Karvių, arklių avių isz kasžinkur atvarydavo. Budavo nuspaus po kokie 20 žmonių bažnyczio. Gi ant rinkos žmonių daugybes su visokeis pirkiniais. Po karcemas budavo muszis kruvini per visas tris dienas! . . . Ai kur ta gadine paliko! . . .

Mano Tetulyte!

Mylemoji „Tetute“!
 Mire mano matute,
 Asz prie tavęs glaudysiuos,
 Tavo balso klausysiuos.
 Savo bėdas sakysiu,
 Eilelems apraszysiu;
 Tu manes pasigailek,
 Priglaudoj savo turėk.
 Pas mus žmonys nemeilus,
 Pikti — kai gylei smailus;
 Yra kiti bagoti:
 Jau pilvoti, kuproti,
 Bet raszto nemok skaityt,
 Nenor nei vaikų mokyt:
 Tamsus; juodi kai batai,
 Kreivi kaip gudo ratai.
 Jų vaikai užaugiti
 Im tevus laukan ginti:
 Pleszcs, draskos, provojas,
 Vagias, muszas, galuojas.
 Atsigerti sznapszkele,
 Glamžuotis su mergele,
 Visa žine daeita —
 Tai giminė apszviesta! . . .
 Matai kokie tamsunai
 Visi turtpleszių sunai;
 Tokias pat jų dukreles
 Tur bažnyczioj kningeles —
 Nesirupin apie tai,
 Žiur per virszų kur vyrai:
 Tuos prie saves vilioja
 Prisispaudus bucziuoja
 Yr' mergų davatkėlių,
 Tos bėg' prie kuningėlių
 Jos renk žines po svieta
 Sunesz' į vieną vieta.
 Szventa-bezdžiam tos patink,
 Kiti sznek kad nepritink;
 Bet jiems rods jų klausytis

Ir per naktį laikytis . . .
 Tų turtingų — turtpleszių
 Yra dvasiszku verszių:
 Vaikus stum į kuningus
 Kad kraut didžius piningus.
 Kas kuningą igyje,
 Tų szventa pamilije:
 Karvę auksu melžiama —
 Niekad neužraukiama . . .
 — Ant vargdienių isz vieno
 Visi turtplesziai eina:
 Butu rods jiems tuos praryt
 Ne vieno nebelaikyt . . .
 „Gatavi akims nudurt“.
 „Gatavi žodžiu užmuszt“.
 Sako: tie plikakulnei
 Visi yra tinginei —
 Užtai anie nudriskę,
 Veidai bjaurus — iszblyszkę,
 Ant jų kunų pleiskatas . . .
 Viso svieta valkatas! . . .
 Mat . . . per savo tamsybę:
 Koke rado kaltybę . . .
 „Tetutele“ tu mano!
 Gana, pas mus, jau gana . . .
 — Isz tukstanczių blogųjų,
 Yra keliats geruju:
 Katruos galiu garbavot,
 „Tetutei“ paminavot.
 Mano „Tetute“ brangi,
 Norent tamsi padange:
 Ant tos yra žvaiždėlių,
 Szviesiųjų spindulelių.
 Yra keliats vaikiukų
 Norę giarų kningiukių
 Mokytis — pasiskaityt —
 Szviesą — tamsoj pamatyt . . .
 Tu mums tokių pajieszkok,
 Savo rankele paduok;
 Tu buk musu motyna,
 O mes tavo szeimyna.
 Ką mums liepsi padaryt,
 Mes tavęs žadam klausyt,
 Nes mums tamsa atgriso,
 Teapszviecz'saules szviesa . . .
 Kad mes tarp tų tamsunų —
 Turtpleszių ir jų sunų:
 Butumėm szvieses žvakes,
 Nemyliancziais baltakes.
 Kad mes kur tik eidami
 Gražei pasiėlgdami:
 Tikrai dorais butumėm
 Ant amžių nežutumėm. —

Matauskas?!

Dievas yra teisybe!

Tu pats o Dieve! surėdei kiekvieną
 Žmogų, gyventi kaip reikia kasdieną
 Ir pats parodei savo tiesų kelią,
 Kad neklaidžiotu ant kreivų takelių.
 Bet sutverimas tavasis aptemes,
 Noret gyventi amžinai ant žiames:
 Stiprusis puola silpnąjį draskyti,

Greib' paskutinį kasnį jo praryti . . .
 Visoks dykduonis: mokslinczius, ar ponas,
 Nusipenėjas kuningas — klebonas
 Iszaiszkidami „ Testamentą-Naują“:
 Pleszia vargdienius ir geria jų kraują . . .
 Tie raudonsnukei — peniukšlei — galingi,
 Tikri vampyrai — žmogaus negailingi:
 Jie kraun į bankas tukstancziais svieta
 Vargšam po myriaus rodīs dangui vieta. Amen
Matauskas.

Žinau!!!

Katalikų viera — tikėjims szvencziausis:
 Už deimantus, auksus ir perlus brangiausis.
 Trys vietos po myriaus: **dangus** dėl teisiųjų,
Czysezius dėl kiekvieno, **pragars** dėl piktujų.
 — Tai vietos teisybes! . . ner ko priesz sznekėti,
 Tikt reikals isz szalies, — **kastai?! pastebėti:**
 Lai dangaus linksmybės, atilsis gerųjų,
 Tegul ugnis peklos kankyne blogųjų,
 Bet czysezius kupczysta musu kuningėlių,
 Tukstancziais suplėszia riublių — piningėlių . .
 „Ten duszaites dega už menkas kaltybes,
 Szauk: mumis gelbėkit! gimines — tikrybes . .
 Ir jus svetimieji turite iszgirsti —
 Pirkti **miszes brangias**, musu neužmirszi! . . .
 Mes per tas isz ugnių ko greicziaus iszkliusme
 Jums dangui prie Dievo užtarėjos busme . . .“
 — Tais balsais duszaičių kuningėlei szaukia
 Daug — daugiaus rublelių aukoms miszių laukia.
 — Vargšai isiskolin ir viską parduoda,
 Už duszaites brangei ant miszėlių duoda.
 — Kuningai tikt penias: geria, baliavoja,
 Tur sav storas panas, su toms ulevoja.
 Kur tikt atlaidines, pulkai susvažiuoja:
 Trenk kartoms per naktis, diena spaviedoja.
 Tai gražus peniukšlei! jų prikrautos bankos —,
 Jų szventi, turtingi gentys per jų rankas.

* * *

Žydai su suktybems žmonelius peszioja,
 Kuningai duszaitems pagialbą neszioja:
 Abiejų tai pelnas — musųjų geresnis —
 Kuningų geszeftas už žydu gražesnis . . .
Matauskas.

Ant žinios Varpo bei Vienybės vasa- rykszeziams melagiams.

Per Laikraszezius kaip tai Vienybę Lietv. bei per
 Varpa, irankį iszmintingųjų inteligentų tapo apreiksza,
 buk asz į dovaną gaves 1000 rublių. Taip-gi kad By-
 rutė man virszininkaujant parėjusi į asabiszkus vaidus.
 Vėl kad asz Byrutės kningyną pražudes ir tt. Taip-gi
 apie „Auszros“ pasirodyną ir jos galą vislab atžagar-
 eiviszka, be faktų parodyta per ką ji gavo gyvastį ir
 per ką žuvo. Rodos, kad ponai, anų žinių skelbėjai
 iszves koke stebuklingą pradžia apsiausta szventais pa-
 durkais. Rasi apsigallestauja anie ponai, kad ne jie
 buvo pradžia viso gero? Vienok gerais buti jie dar ir
 dabar turį laiko; gailu kad ekonomiszka per tai lietuvių
 tauta nukenczia, nės ponai ant tų reikalų sugaiszina
 daug laiko beraszydami ilgas korespondencijas ir be
 pykdami savo suomeniją apsinkina (už tą prekę galėtu
 pasirupinti kaip suomenije nuspakajyti). Kaip isz ome-
 nės arba atminties raszo istoriszkus dalykus tai paskui,

kaip reikės tikrą tiesą žinoti nieks nežinos, o jai kas
 norės vislab vėl kaip tikrai buvo paaiszkinti, tai visas
 jų darbas bus pro bereikalą ir tik bus iszkada, ką ponui
 v. Mauderodiai užmokėta apie 88 markiai, (o dabar jau
 kelis kart atsikartojo, tai tegul jau bus keli szimtai
 markių už blevyžgas nužudyti) iszkada ir tokių graszių!

Kada 4 numeris nabaszniškės „Auszros“ iszėjo, tai
 isz dovanų ir 42 abonentų kurie mokėjo po rublių, ne-
 buvo nei kasztai uždengti; reik atminti, kad pirmi nu-
 meriai „Auszros“ spaudinami Ragainėje pas Albaną ir
 Kibelką kasztavo po 100 m. tai-gi 400 markių, o kad
 Dr. Bassanavyczia ir Visztaliauckas po 100 markių dė-
 jo, tai dar nebuvo nei už kasztus; pridesim ir Martyno
 Szernaus 150 markių, tai dar platinimui, už prisiuntimą
 ant pažiuros ir tt. neliko nei graszio. Mikszas savo pi-
 ningų pridėti negalėdams atsitraukė vislab palikęs su
 didele szirdgėla, ką jo paskujai rasztai, kurius jis man
 raszė liudyja. J. Szliupas, kurs persekiojams ponų ku-
 ningų isz savo tėviszkės iszbėgo, tupėjo iszalkęs Szvei-
 carijoje ir rengės važiuoti už dykai į Chille, o ten apsi-
 gyventi. Ant mano užpraszyto jis norins ir su vargų
 atgryžo pas manę, asz jam rods aukso kalnus nežadėjau,
 bet sakiau duosiu dykai maistą ir mokėsiu už „Auszros“
 spaudą taip ilgai iki kol sylos teks. 5 numeris „Ausz.“
 per Dr. Bassanavyczių sudėdas buvo baigiamas pas Al-
 baną bei Kibelką, vienok asz jau taip brangiai nemokė-
 jau, daviau tiktai 80 markių už 5 numerį. O kada pa-
 sibaimojau, kad Kibelką Szlupo neperkaltėtu ant kažino
 kokių spekulacijų, tai padumojau kitur „Auszrą“ spau-
 dinti ir tai Tilžėje. Reylenderio spaustuvė neapsiėme
 spaudinti, todėl gavo darbą v. Mauderodis, kuris jau
 nuo pirmą buvo man pažystamas. Ant visko asz daviau
 savo paranką ir kada piningų vis buvo per mažai, man
 prie pirmojo „Auszros Kalendoriaus“ kuris kasztavo 800
 markių pridėjus taip-gi ir sumažo piningai; grysztanczius
 už kalendorius asz vėl su prievarta dejau dėl palaikymo
 „Auszros“. Galiaus Szliupą iszvijo, piningus kokie buvo
 Auszros rėdysteje jis pasiėmė drauge, o asz, kada vėl
 ir Mikszas buvo susivokęs leidau „Auszrą“ toliaus. Kad
 asz ten menkai terasziau ir korektos netaisiau, tiesa, nės
 ant to buvo rasztai tiekimi per rasztininkus kaip tai
 Szliupą, Basanių, Anziulaitį ir kelis kitus, lyginai kaip
 ir dabar, kad su laikraszeziams darosi; atsakiau už rėdy-
 stę, užmokėjau už druką, atsiliepiu ant rasztų visuose
 reikaluose. Rods tą metą tai-gi 84 buvo 72 abonentai
 ir mokėjo kiekvienas po 4 rublius tai pirmus 6 nume-
 rius iszleidome be skolos, o kiti tape skolą. Kad už-
 stojo 85 metai tai abonentu buvo 122 bet skolos neuž-
 sidenge ir asz norėdamas savo mokėtojam abonentams
 atlikti kaltę, turėjau duoti Vekselij v. Mauderodiai, už
 800 mark. Laikui nubėgus ir mokėti negalint apskundė
 manę ir iszpantyjo mano gyvenimą. 85 metams besybai-
 gent asz priraginau idant Mikszas pirktu spaustuvę, jis
 ir nupirko, bet isz „Auszros“ jam nei graszis
 negrįžo, isz ko butu galėjęs užmokėt algas, ir taip jam
 darbininkai podraug ir Veyeris iszpardavinėjo kningas,
 lovą ir drabužėlius, o Mikszas įmokėtus ant spaustuvės
 10,000 markių palikęs nuo spaustuvės atsitraukė.

Veyeris tai pasinaudojo ir pamokėjo tiktai kelis
 szimtus markių Fabrikiai; isz pradžios tik ant pabandy-
 mo darbo, potam ir ant visai pasilaikė spaustuvę, iki
 kol ir jam nesilinkejo ir jis griuvo, o dabar tą spaustu-
 vę gavo už dyką Szenkė.

Kada „Auszra“ nupuolė ir jos vietą netbutinai butu
 turėjęs kits laikrasztis užimti, tai asz tą klausymą ir
 bandžiau kelti, vienok Szliupas tuomet iszdavinėjo „Balsą“
 ir tas jam jau daug truso padarė; Anziulaitis atsitraukė
 ant to tarpo nuo darbo. Basanius rods raszė, vienok
 tai vis nepatiko (kaipo sako Paulius) inteligentams.

Prie „Auszros“ tuomi tarpu buvau 1400 markiū
 pririszęs ir prie „Garso“ taip-gi dar 400 markių pririszau.
 Galiaus kaip tiktai pasirodė „Szviesa“ asz apsistojau
 iszsyk iszleisti „Gar“. Galiaus kad „Szviesa“ tikrai gra-
 žiai butu pasistojus, to buvo negalima tikėti, nės inte-
 ligentai, kokie tinginiai buvo jie dar laike „Auszros“,